

การสอบบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์

นางสาว ศศิวิมล ศรีคชา

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลัก สูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-903-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016784

๑ ๓๓๙๕๓๘๙๑

AUDIT OF THRIFT AND CREDIT CO-OPERATIVES

Miss Sasiwimon Srikacha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy

Department of Accountancy

Graduate School

Chulalongkorn University

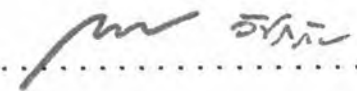
1990

ISBN 974-577-903-2

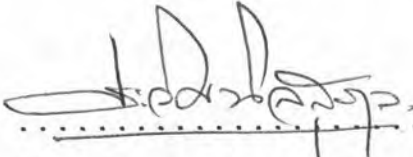

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การสอบบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์
โดย นางสาว ศศิวิมล ศรีคชา
ภาควิชา การบัญชี
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ธีรยุทธ ธิมโรดม

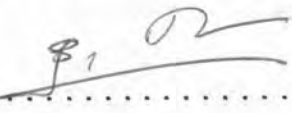
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วิชัยรักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประวิตร นิลสุวรรณกุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ธีรยุทธ ธิมโรดม)

..... กรรมการ
(นางสาวสุภัตรา ธนเสนีวัฒน์)

..... กรรมการ
(นายฉลอง บุญญพิทักษ์สกุล)

ศศิวิมล ศรัคชา : การสอบบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ (AUDIT OF THRIFT AND CREDIT CO-OPERATIVES) อ.ที่ปรึกษา : อ.ฉัฐเสกข์ ฉิมโฉม, 221 หน้า. ISBN 974-577-903-2

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอแนวการสอบบัญชีที่เป็นมาตรฐานสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ทั่วประเทศ ดำเนินการวิจัยโดยสำรวจข้อมูลภาคสนามจากการสุ่มตัวอย่างสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่จำนวน 10 สหกรณ์ ซึ่งแบ่งเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ใช้คอมพิวเตอร์และสหกรณ์ที่ไม่ใช้คอมพิวเตอร์ในงานด้านบัญชี และศึกษาแนวการสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีใช้อยู่ในปัจจุบัน

ผลการวิจัยพบว่าแนวการสอบบัญชีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีข้อบกพร่องสรุปได้คือ กำหนดวิธีการตรวจสอบไว้ไม่ละเอียดพอสำหรับผู้ช่วยและผู้ควบคุมงานที่จะปฏิบัติงาน ขาดวิธีการตรวจสอบในเรื่องที่สำคัญบางเรื่อง และไม่ใช้วิธีการตรวจสอบผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ในกรณีที่ใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งในกรณีที่สหกรณ์ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่ว่าขนาดไมโครหรือมินิ พบว่ามีร่องรอยการตรวจสอบ (AUDIT TRAIL) อย่างเพียงพอเช่นเดียวกับสหกรณ์ที่ไม่ใช้คอมพิวเตอร์ ทั้งนี้เนื่องจากการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์มีลักษณะเหมือนการใช้เครื่องจักรลงบัญชีและระเบียบการบัญชีของสหกรณ์ยังได้กำหนดให้สหกรณ์จัดทำสมุดบัญชีต่าง ๆ ตามที่กำหนดไม่ว่าสหกรณ์จะใช้หรือไม่ใช้คอมพิวเตอร์

ในการวิจัยครั้งนี้ได้เสนอแนวการสอบบัญชีที่แก้ไขข้อบกพร่องของแนวการสอบบัญชีที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งแนวการสอบบัญชีที่เสนอนี้สามารถใช้ได้กับสหกรณ์ที่ไม่ใช้คอมพิวเตอร์และที่ใช้คอมพิวเตอร์ ด้วยเหตุผลที่ระบบจะมีร่องรอยการตรวจสอบอย่างเพียงพอเล่มือ และได้เสนอแนวการสอบบัญชี สำหรับการตรวจสอบผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้เป็นแนวทางสำหรับผู้สอบบัญชี ในการตรวจสอบสหกรณ์ที่ใช้มินิคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ได้ความมั่นใจสูงขึ้นว่าข้อมูลทางบัญชีถูกต้อง

ภาควิชา การบัญชี
สาขาวิชา การบัญชีทั่วไป
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อผู้จัดทำ ศศิวิมล ศรัคชา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

The aim of this thesis is to develop standard audit programmes suitable for audits of Thrift and Credit Co-operatives throughout the country. A sample of ten large co-operatives using both manual and computerised accounting systems is selected for study together with audit programmes currently used.

The results of the study indicated deficiencies in the audit programmes currently in use. Audit procedures are not described in sufficient details for audit assistants and supervisors to work effectively. Audit procedures are lacking in certain important areas. Auditing through the computers is not practiced at all. The study indicated that co-operatives using computerised accounting systems used either micro or minicomputers, and in both cases the systems provided adequate audit trails similar to manual systems, because micro computers merely perform the functions of accounting machines, and regulations governing accounting of co-operatives require specific books of accounts to be maintained regardless of the use of manual or computerised system.

This thesis proposes standard audit programmes which overcome all the deficiencies of programmes currently in use, and are suitable for both manual and computerised environments due to the existence of adequate audit trails, as well as standard audit programmes for testing application and general controls in a minicomputer environment, which would enable auditors of co-operatives concerned to obtain added assurance as to the reliability of accounting information.

ภาควิชา ก
สาขาวิชา การบัญชีทั่วไป
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อผู้พิมพ์ ศาสตราจารย์ นริศ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ นริศ

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประวิตร นิลสุวรรณกุล
คุณสุภัทรา ธนเสนีวัฒน์ คุณฉลอง บุญญพิทักษ์สกุล ซึ่งได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำแนะนำ
และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาการบัญชี
ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ข้าพเจ้า

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ณัฐเสกข์ ฉิมโฉม
ที่ได้ให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือด้านแนวความคิดต่าง ๆ ด้วยดีตลอดมา ข้าพเจ้าจึงใคร่
ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่
เลือกมาเป็นตัวอย่างในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนบิดา มารดา และพี่ ๆ ซึ่งสนับสนุนใน
ด้านกำลังใจเสมอมาจนสำเร็จการศึกษาในขั้นนี้ และขอขอบคุณ คุณชัยพร เจียรพินิจนันท์ ที่
ได้กรุณาจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์เล่มนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ศศิวิมล ศรีคชา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูป	ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
แนวเหตุผล	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
วิธีดำเนินการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา	6
บทที่ 2 ลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์	
ประวัติความเป็นมา	8
วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์	10
โครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์	11
ลักษณะการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์	20
บทที่ 3 ระบบบัญชีและระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์	
ระบบบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์	33
ระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4	
วิธีการสอบบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ผู้สอบบัญชีปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน	
วิธีการสอบบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ผู้สอบบัญชีปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน	84
ข้อบกพร่องของวิธีการสอบบัญชีที่เข้าอยู่ในปัจจุบัน	94
บทที่ 5	
การสอบบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์	
ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์	96
การวางแผนการตรวจสอบ	102
การวางแผนการตรวจสอบสหกรณ์ออมทรัพย์	104
แนวทางการสอบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์	106
บทที่ 6	
แนวทางการสอบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการบันทึกบัญชี	
การสอบบัญชีในกรณีที่ธุรกิจใช้คอมพิวเตอร์	130
แนวทางการสอบบัญชีสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการบันทึกบัญชี	135
บทที่ 7	
บทสรุป	147
บรรณานุกรม	151
ภาคผนวก ก	153
ภาคผนวก ข	171
ประวัติผู้เขียน	221

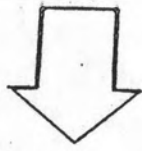
สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	อัตราส่วนการถือเงินสำรองตามจำนวนเงินเดือน ของสมาชิก	21
2-2	หลักเกณฑ์การให้กู้ วงเงินให้กู้ การค้ำประกัน และ การชำระคืนของเงินกู้ประเภทต่าง ๆ	24

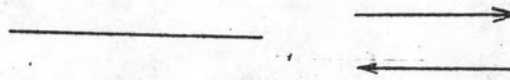
สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
2-1	โครงสร้างการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์.....	12
3-1	แผนผังระบบบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์.....	31
3-2	ผังทางเดินของการรับสมาชิก.....	51
3-3	ผังทางเดินของการรับเงินค่าหุ้น.....	52
3-4	ผังทางเดินของการลาออกจากการเป็นสมาชิก.....	53
3-5	ผังทางเดินของการจ่ายคืนค่าหุ้น.....	53
3-6	ผังทางเดินของการออมทรัพย์ด้วยการซื้อหุ้นเพิ่ม.....	54
3-7	ผังบัญชีเกี่ยวกับค่าหุ้น.....	55
3-8	ผังทางเดินของงานรับเงินฝาก.....	56
3-9	ผังทางเดินของงานถอนเงินฝาก.....	58
3-10	ผังบัญชีเกี่ยวกับเงินรับฝาก.....	59
3-11	ผังทางเดินของงานเงินกู้ฉุกเฉิน.....	61
3-12	ผังทางเดินของงานเงินกู้สามัญ.....	62
3-13	ผังทางเดินของการเก็บเงินจากสมาชิก ณ ที่จ่ายเงินเดือน.....	64
3-14	ผังบัญชีเกี่ยวกับการให้เงินกู้ และการชำระหนี้.....	65
3-15	ผังทางเดินของธุรกิจอาคารที่พัก.....	66
3-16	ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายใน กับองค์ประกอบที่สำคัญในการประมวลผล.....	75

คำอธิบายสัญลักษณ์

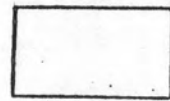
จุดเริ่มต้น

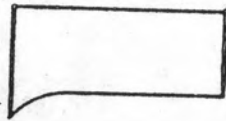
ทางเดินของงาน

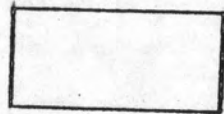
ตัวเงิน เช็ค
หรือตราสารเครดิตอื่น ๆ

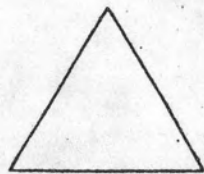
การปฏิบัติการ

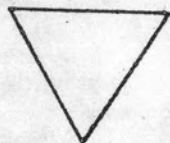
เอกสาร

สมุดบัญชี ทะเบียน หรือรายงาน

เข้าเพิ่ม

จุดสิ้นสุด